

MATERIAL PER A L'ALUMNAT

UNITAT DIDÀCTICA

LATCHO DROM¹. HISTÒRIA I CULTURA DEL POBLE GITANO. (5é EP)

TASCA / PROJECTE FINAL

MUSEU INTERACTIU SOBRE EL POBLE GITANO

1 Expressió típica del romaní, la llengua del poble gitano, que significa *bon camí*

ÍNDIX DEL MATERIAL DE SUPORT PER A LA UD

- **Activitat 1.2** Targetes de vocabulari (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 1.3** Bandera gitana (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 1.3** Bandera gitana (MAT. DE SUPORT)
- **Activitat 1.3** Bandera gitana (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 2.1** La migració del poble gitano (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 2.1** Mapa de la migració del poble gitano (MAT. DE SUPORT)
- **Activitat 2.3** La migració del poble gitano (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 4.2** Formació dels grups de treball (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 5.1** Música gitana popular (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 6.1** Invitació a l'exposició (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 7.2** Cartell anunciador (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 7.2** Targeta informativa (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 7.2** Enquesta d'opinió (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 7.2** Mots encreuats (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 8.1** Fitxes d'autoavaluació i coavaluació (MAT. FOTOCOPIABLE)
- **Activitat 8.2** Avaluació de continguts (MAT. DE SUPORT)
- **Activitat 8.3** Fitxa d'avaluació de la UD (MAT. FOTOCOPIABLE)



PARIPÉ



CHUNG
O



CHAVAL



CAMELA
R



PIRADO



MENDA



JALAR



PINREL



CHORIZ
O



CHIVAR
SE



MANGA
R



CURRAR



PARNÉ



APOQUINA
R



SOBAR



ACHANTA
R



CHURUMB
EL



PAYO



ACAIS



DROM



MANRÓ



PAÑÍ



LACHE



PESTAÑÍ



XIQUET

NIÑO



ROÏN

MALO



ENGANY

ENGAÑO



JO

YO



BOIG

LOCO



ESTIMAR

QUERER



LLADRE

LADRÓN



PEU

PIE



MENJAR

COMER



TREBALLA
R

TRABAJAR



FURTAR

ROBAR



DELATAR

DELATAR





DORMIR

DORMIR



PAGAR

PAGAR



DINERS

DINERO



NO

GITANO

NO GITANO



NADÓ

BEBÉ



ACOVARDI

R

ACOBARDA

R



PÀ

PAN



CAMÍ

CAMINO



ULLS

OJOS



POLICIA

POLICÍA



VERGONY

A

VERGÜENZ

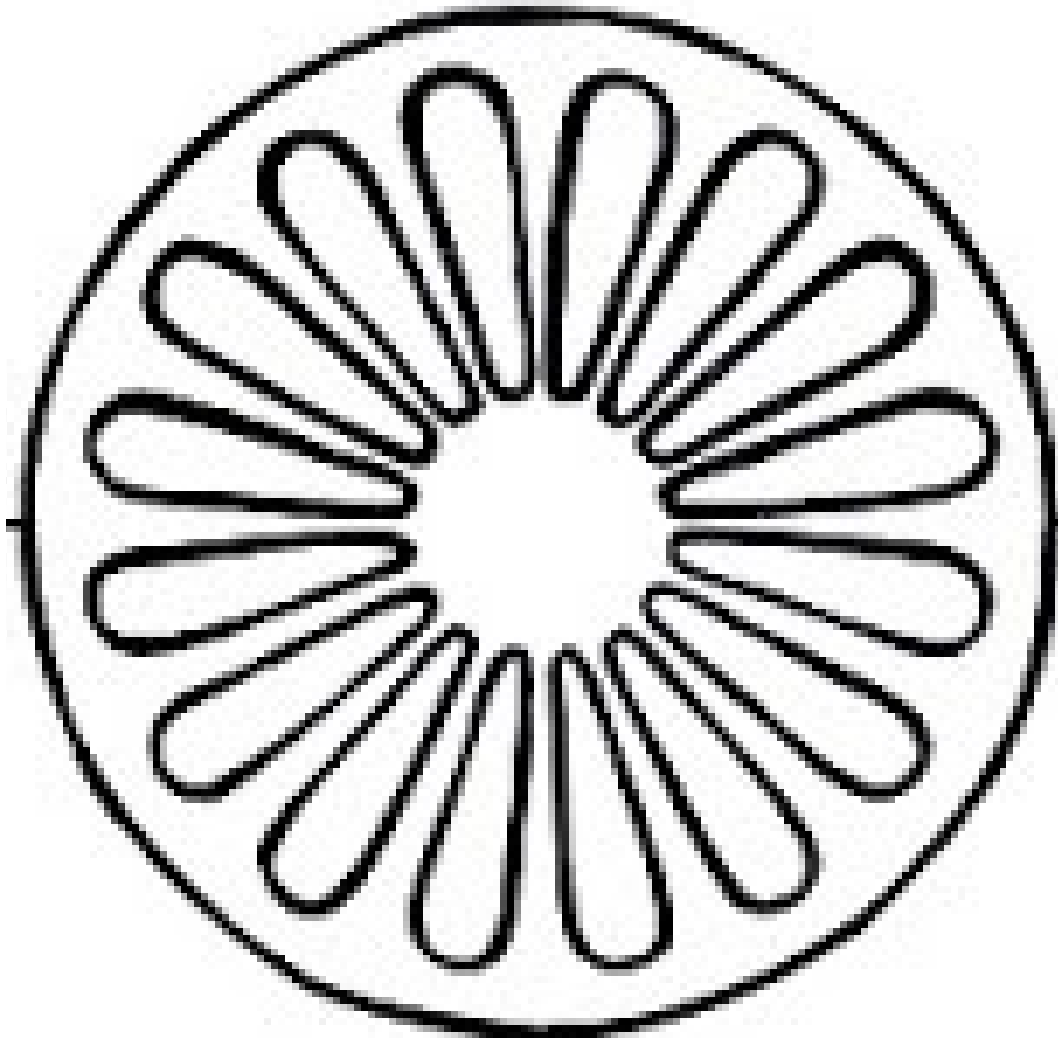
A



AIGUA

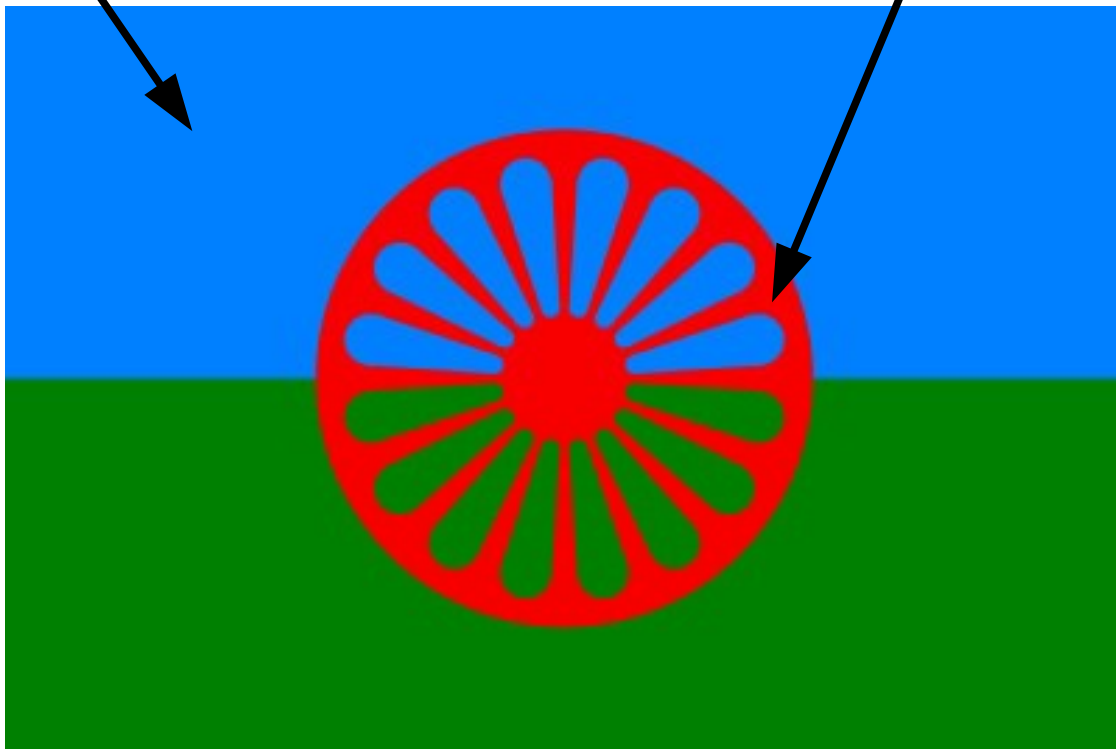
AGUA





BLAU: Representa el cel sota el qual han viscut els gitanos molt de temps sempre que estaven en camí d'un lloc a un altre.

RODA: Representa els carros amb els quals s'han desplaçat els gitanos tradicionalment.



VERD: Representa la gespa, els prats, els camins on els gitanos acampaven i per on es desplaçaven.





Dissenya la teua pròpia bandera, i explica el significat de cada símbol. Han de ser coses importants que representen com eres o com vols ser.

A large, empty rectangular box with a thick black border, intended for students to draw their own flag and write an explanation of its symbols.

RESUM ESQUEMÀTIC SOBRE LA HISTÒRIA DEL POBLE GITANO



Fa 1.000 anys començaren a viatjar **des del nord-oest de l'Índia**, d'una regió coneguda com *el Punjab*, fugint de les guerres i la difícil situació de vida.

Això ho sabem **gràcies als estudis dels científics lingüistes**, que han descobert que la llengua dels gitanos, el romaní, prové d'una llengua índia, el sànscrit.



Sobre l'**any 1400 arriben a Europa**, i comencen a viatjar per tots els països, buscant un lloc per a quedar-se, però no era fàcil.

El **1425 entren a la península Ibèrica** (Espanya com a país encara no existia), i són rebuts com a pelegrins, i molt ben acollits. Sempre viatjaven en grups, amb carros, i acompanyats de cavalls i gossos, i cridaven l'atenció per les seues robes de colors.

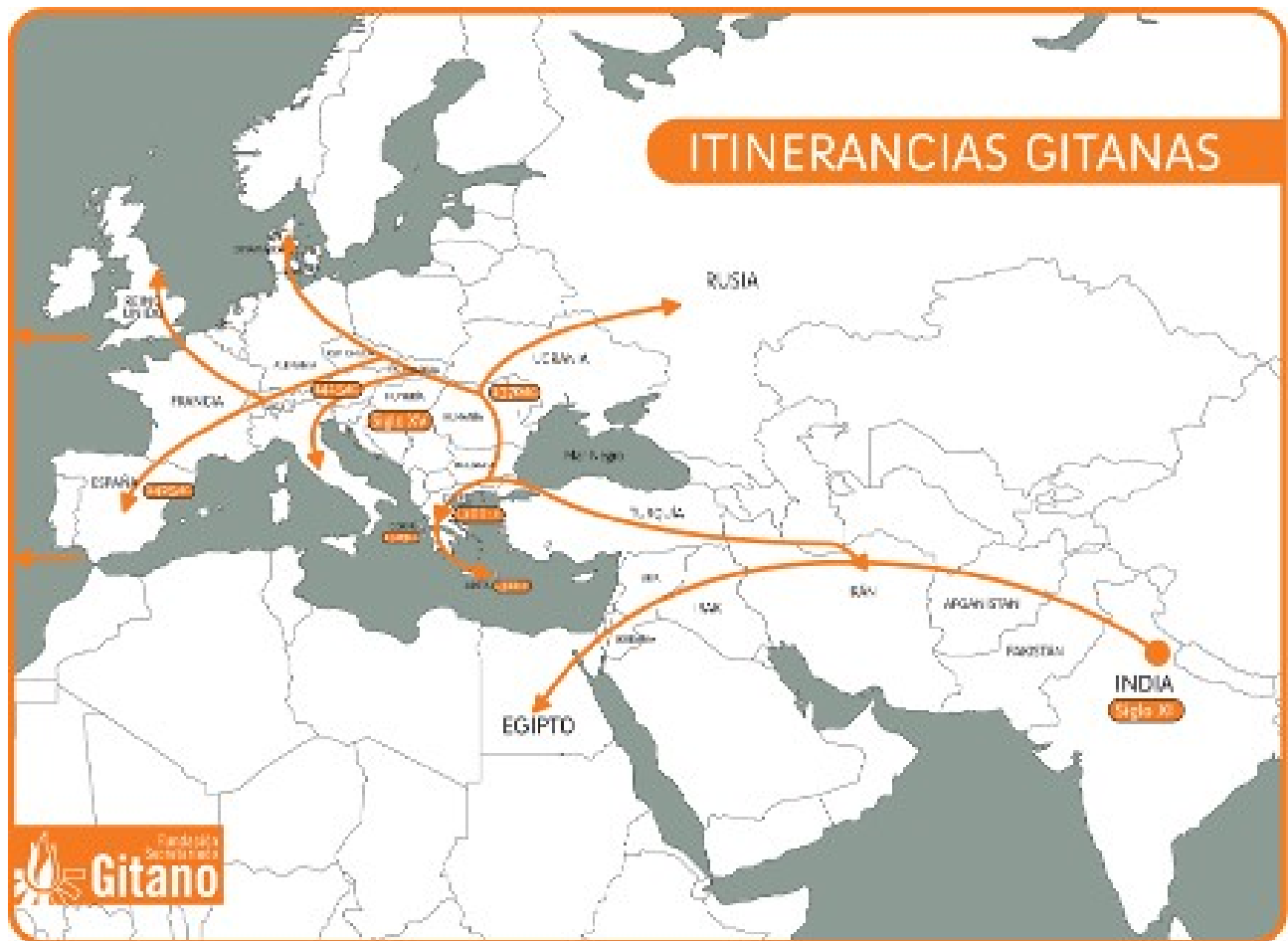


A finals del segle xv els Reis Catòlics decideixen que no volen la diversitat cultural, i comencen a expulsar del país tots els que són diferents. El **1499 fan una**

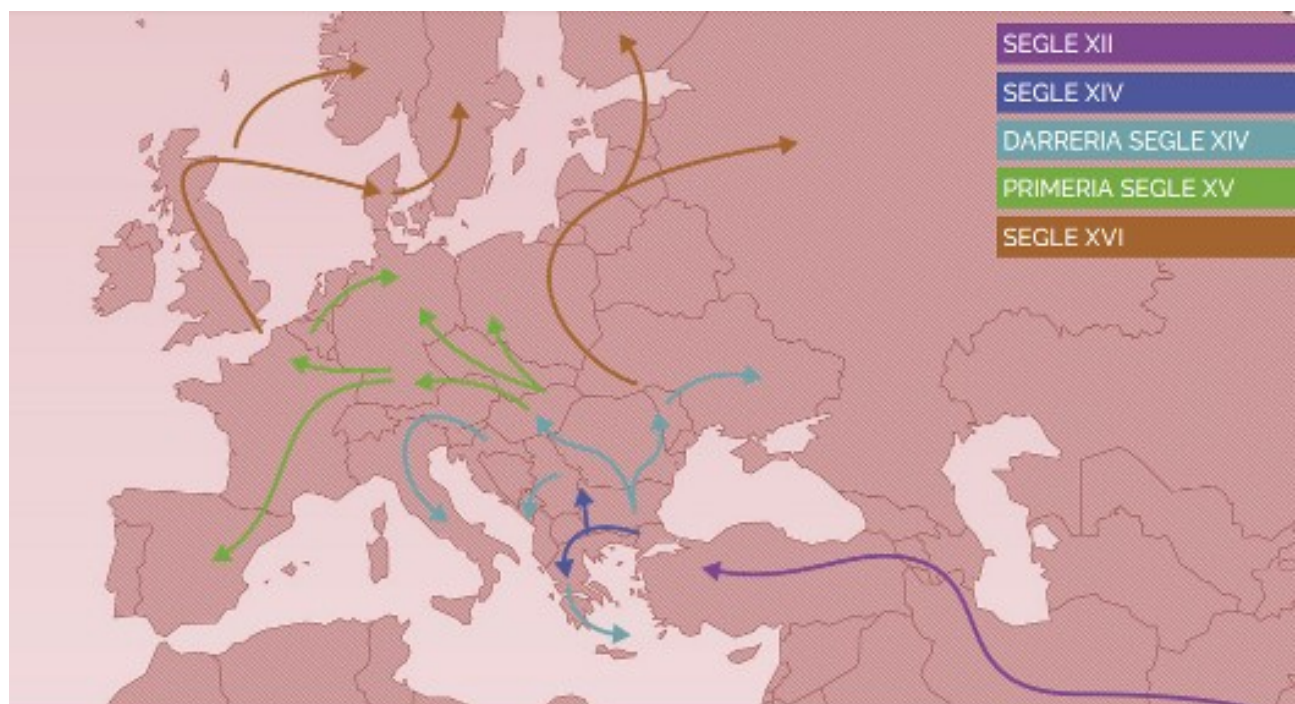


llei perquè els gitanos canvien la seua forma de ser, o se'n vagen del país.

Després de moltes persecucions, hui en dia els **gitanos ja tenen els mateixos drets** que la resta de ciutadans, encara que aquests drets no sempre són efectius.









Font: Fundación Secretariado Gitano



Font: Museu Virtual del Poble Gitano a Catalunya

Plantilla per a l'estructura cooperativa «La línia del temps»:

					
<p>Els gitans ixen del Punjab (Índia) fugint de les guerres i la difícil situació de vida, i viatgen cap a occident.</p>	<p>Els investigadors han descobert els orígens dels gitans gràcies a la llengua. El romaní és descendent del sànscrit.</p>	<p>Els gitans arriben a Europa i per grups de 50-100 persones comencen a viatjar per tots els països.</p>	<p>Els gitans entren a Espanya com a pelegrins. Se'ls distingia perquè viatjaven en carros i cridaven l'atenció pels seus vestits colorits.</p>	<p>Els reis d'Espanya dicten moltes lleis en contra dels gitans, per tal que abandonen la seua cultura, llengua i costums.</p>	<p>Els gitans conviuen amb la resta d'ètnies, cultures i grups socials en pau. Tenen els mateixos drets i obligacions.</p>

ACTA DE CONSTITUCIÓ DEL GRUP

1. MEMBRES DEL GRUP I DISTRIBUCIÓ DE ROLS:

SECRETARI/ÀRIA	MODERADOR/ A	CUSTODI/ÒDIA	PORTAVEU	

2. PLANIFICACIÓ DE LA TASCA:

Obra o producte final a elaborar	Passos que hem de seguir	Materials o recursos que necessitem	Ajuda externa que necessitem

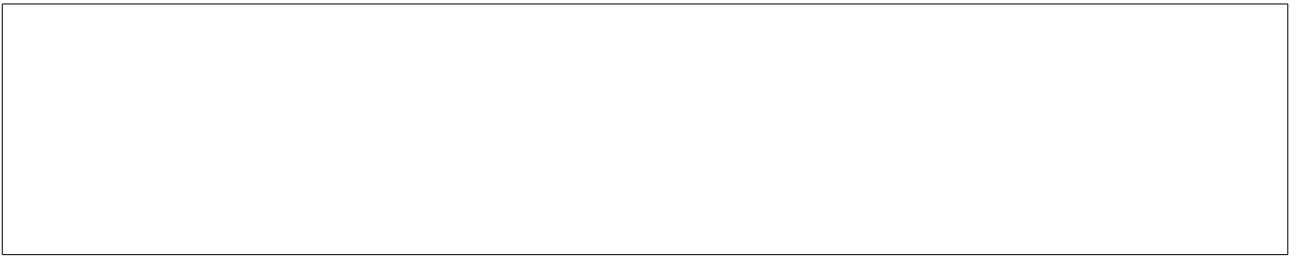
3. TEMPORALITZACIÓ DEL TREBALL:

Dia	Què s'ha de fer	Qui ha de fer cada cosa	Hem de fer alguna cosa a casa?
1	<ul style="list-style-type: none"> - Repartiment de rols i omplir acta - Planificació de la tasca - Temporalització del treball 	Secretari/ària Tots/es Tots/es	
2			
3			
4	<ul style="list-style-type: none"> - Muntatge de l'obra al museu 	Tots/es	

4. SIGNATURA:

Com a prova que tots i totes comprenem quin és el nostre rol al grup i la tasca que ens toca fer, signem a continuació:

5. NOTES O IDEES:





Escolta atentament aquesta cançó i ompli els buits.

TÚ ME CAMELAS, Niña Pastori

Tú me _____

con su volantes

tú me camelas

el pelo negro al aire

me lo han dicho tus _____

_____ azabache

que me lo han dicho, primo, tus acais

bésame

tú me camelarás.

como besa el hambre al pan.

Si te vas y me dejas _____

Tú me camelas...

si te vas ¡ay qué soledad!

si no estás

Con la mirada distante

el _____ no se poblará de estrellas

con la _____ pintá

si no estás

mi niña se echa p'alante

por quién _____.

sopa de _____ y luz de coral

mi niña se hace gigante

Tú me camelas...

y juega a la luna con la _____.

Lleva mi _____ un traje

Tú me camelas...



Escriu les paraules que siguen del caló, i la seua traducció al valencià:

FULL DE RESPOSTES PER AL DOCENT



Escolta atentament aquesta cançó i ompli els buits.

TÚ ME CAMELAS, Niña Pastori

Tú me camelas

tú me camelas

me lo han dicho tus acais

que me lo han dicho, primo, tus acais

tú me camelarás.

con su volantes

el pelo negro al aire

negro azabache

bésame

como besa el hambre al pan.

Si te vas y me dejas triste

si te vas ¡ay qué soledad!

si no estás

el cielo no se poblará de estrellas

si no estás

por quién despertar.

Tú me camelas...

Con la mirada distante

con la sonrisa pintá

mi niña se echa palante

sopa de estrellas y luz de coral

mi niña se hace gigante

y juega a la luna con la ciudad.

Tú me camelas...

Lleva mi niña un traje

Tú me camelas...



Escriu les paraules que siguen del caló, i la seua traducció al valencià:

___ *Me camelas*: m'estimes, em conquistes, festeges amb

mi_____

___ *Acais*: ulls _____

LOGO
CENTRE

INVITACIÓ
MUSEU INTERACTIU DEL POBLE GITANO
Elaborat pel grup de 5é del CEIP La Coma



- ✓ Inauguració: **Dilluns 8 d'abril, a les 16:00**
- ✓ Duració de l'exposició: **Fins al 30 d'abril**
- ✓ Lloc: **Entrada principal del col·legi**

A l'atenció de:

LOGO
CENTRE

INVITACIÓ
MUSEU INTERACTIU DEL POBLE GITANO
Elaborat pel grup de 5é del CEIP La Coma



- ✓ Inauguració: **Dilluns 8 d'abril, a les 16:00**
- ✓ Duració de l'exposició: **Fins al 30 d'abril**
- ✓ Lloc: **Entrada principal del col·legi**

A l'atenció de:

LOGO
CENTRE

INVITACIÓ
MUSEU INTERACTIU DEL POBLE GITANO
Elaborat pel grup de 5é del CEIP La Coma



- ✓ Inauguració: **Dilluns 8 d'abril, a les 16:00**
- ✓ Duració de l'exposició: **Fins al 30 d'abril**
- ✓ Lloc: **Entrada principal del col·legi**

A l'atenció de:



El grup de 5é del CEIP La Coma convida tota la comunitat educativa a la...

A large, brown, unrolled scroll with a black outline and a drop shadow. The text is written in large, blue, bold, sans-serif capital letters.

GRAN INAUGURACIÓ DEL MUSEU INTERACTIU

On podràs descobrir coses increïbles sobre la història i la cultura d'un poble invisibilitzat: el poble gitano

- ✓ MAPES
- ✓ BIOGRAFIES
- ✓ JOCS DE VOCABULARI
- ✓ I MOLTES SORPRESES

No t'ho perdes!

A small icon of a calendar page.

8 d'abril de 2019

A small icon of an alarm clock.

16:00



Entrada del col·legi

CEIP LA COMA (PATERNA)	5é EP	CURS 2018/2019
HISTÒRIA I CULTURA DEL POBLE GITANO		
<i>T'ha agradat la nostra exposició? Vols saber més sobre el tema?</i>		
 <p><i>Patatita</i>, Pilar Molina <i>La diferencia inquietante</i>, Teresa San Román <i>La reina descalza</i>, Ildefonso Falcones</p>	 <p><i>Los Tarantos</i> (1963) <i>Alma gitana</i> (1995) <i>Gitano</i> (2000) <i>Lola vende cá</i> (2000) <i>La leyenda del tiempo</i> (2006)</p>	 <p>@Manumar55 @BeaMCarrillo @Gitanizando @Kamirafed @JuventudGitana8</p>
 Fundación Secretariado Gitano: www.gitanos.org Unión Romani: www.unionromani.org Instituto de cultura gitana: www.institutoculturagitana.es		

CEIP LA COMA (PATERNA)	5é EP	CURS 2018/2019
HISTÒRIA I CULTURA DEL POBLE GITANO		
<i>T'ha agradat la nostra exposició? Vols saber més sobre el tema?</i>		
 <p><i>Patatita</i>, Pilar Molina <i>La diferencia inquietante</i>, Teresa San Román <i>La reina descalza</i>, Ildefonso Falcones</p>	 <p><i>Los Tarantos</i> (1963) <i>Alma gitana</i> (1995) <i>Gitano</i> (2000) <i>Lola vende cá</i> (2000) <i>La leyenda del tiempo</i> (2006)</p>	 <p>@Manumar55 @BeaMCarrillo @Gitanizando @Kamirafed @JuventudGitana8</p>
 Fundación Secretariado Gitano: www.gitanos.org Unión Romani: www.unionromani.org Instituto de cultura gitana: www.institutoculturagitana.es		

CEIP LA COMA (PATERNA)	5é EP	CURS 2018/2019
HISTÒRIA I CULTURA DEL POBLE GITANO		
<i>T'ha agradat la nostra exposició? Vols saber més sobre el tema?</i>		
 <p><i>Patatita</i>, Pilar Molina <i>La diferencia inquietante</i>, Teresa San Román <i>La reina descalza</i>, Ildefonso Falcones</p>	 <p><i>Los Tarantos</i> (1963) <i>Alma gitana</i> (1995) <i>Gitano</i> (2000) <i>Lola vende cá</i> (2000) <i>La leyenda del tiempo</i> (2006)</p>	 <p>@Manumar55 @BeaMCarrillo @Gitanizando @Kamirafed @JuventudGitana8</p>
 Fundación Secretariado Gitano: www.gitanos.org Unión Romani: www.unionromani.org Instituto de cultura gitana: www.institutoculturagitana.es		

Museu Interactiu del Poble Gitano

5é EP – CEIP La Coma (Paterna)

ENQUESTA D'OPINIÓ

Ens agrada molt que hages vingut a visitar el museu que hem preparat. Esperem que n'hages gaudit. T'agraïm molt que pugues omplir aquesta enquesta amb total sinceritat:

<p>1. Qualifica (0-10) el teu coneixement sobre la història i la cultura del poble gitano ABANS de visitar el museu:</p> <p style="text-align: center;">0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</p>
<p>2. Has après alguna cosa nova? Què?</p>
<p>3. Què és allò que més t'ha cridat l'atenció del contingut de les obres del museu?</p>
<p>4. Arran del que has vist, t'agradaria conèixer més coses sobre el poble gitano?</p> <p style="text-align: center;">SÍ / NO</p>
<p>5. Qualifica (0-10) el teu coneixement sobre la història i la cultura del poble gitano DESPRÉS de visitar el museu:</p> <p style="text-align: center;">0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</p>

Museu Interactiu del Poble Gitano

5é EP – CEIP La Coma (Paterna)

ENQUESTA D'OPINIÓ

Ens agrada molt que hages vingut a visitar el museu que hem preparat. Esperem que n'hages gaudit. T'agraïm molt que pugues omplir aquesta enquesta amb total sinceritat:

<p>1. Qualifica (0-10) el teu coneixement sobre la història i la cultura del poble gitano ABANS de visitar el museu:</p> <p style="text-align: center;">0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</p>
<p>2. Has après alguna cosa nova? Què?</p>
<p>3. Què és allò que més t'ha cridat l'atenció del contingut de les obres del museu?</p>

4. Arran del que has vist, t'agradaria conèixer més coses sobre el poble gitano?

SÍ / NO

5. Qualifica (0-10) el teu coneixement sobre la història i la cultura del poble gitano
DESPRÉS de visitar el museu:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10



PASSATEMPS: MOTS ENCREUATS

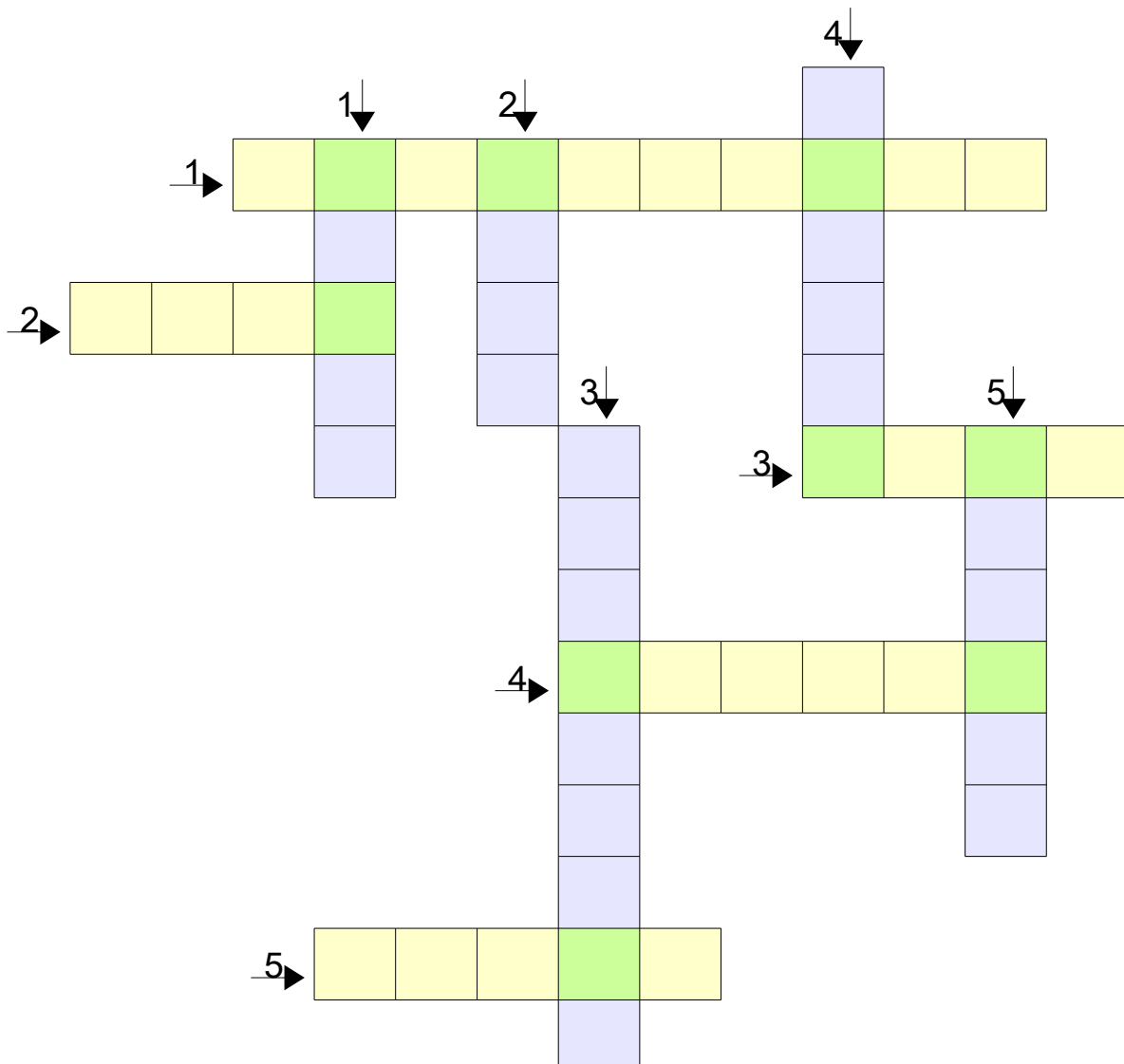
Escriu la paraula de la definició en el lloc corresponent.

HORIZZONTALS:

1. Document que permetia als gitanos anar lliurement pel regne.
2. Figura central de la bandera gitana.
3. Color de dalt de la bandera gitana.
4. Idioma internacional del poble gitano.
5. Sobrenom amb el qual es coneix els que no són gitanos.

VERTICALS:

1. «Ulls» en l'idioma dels gitanos.
2. Vocabulari propi dels gitanos espanyols.
3. Genocidi gitano per part del règim nazi.
4. Regió de l'Índia on comença el viatge del poble gitano.
5. Primer rei que acull els gitanos a Espanya.

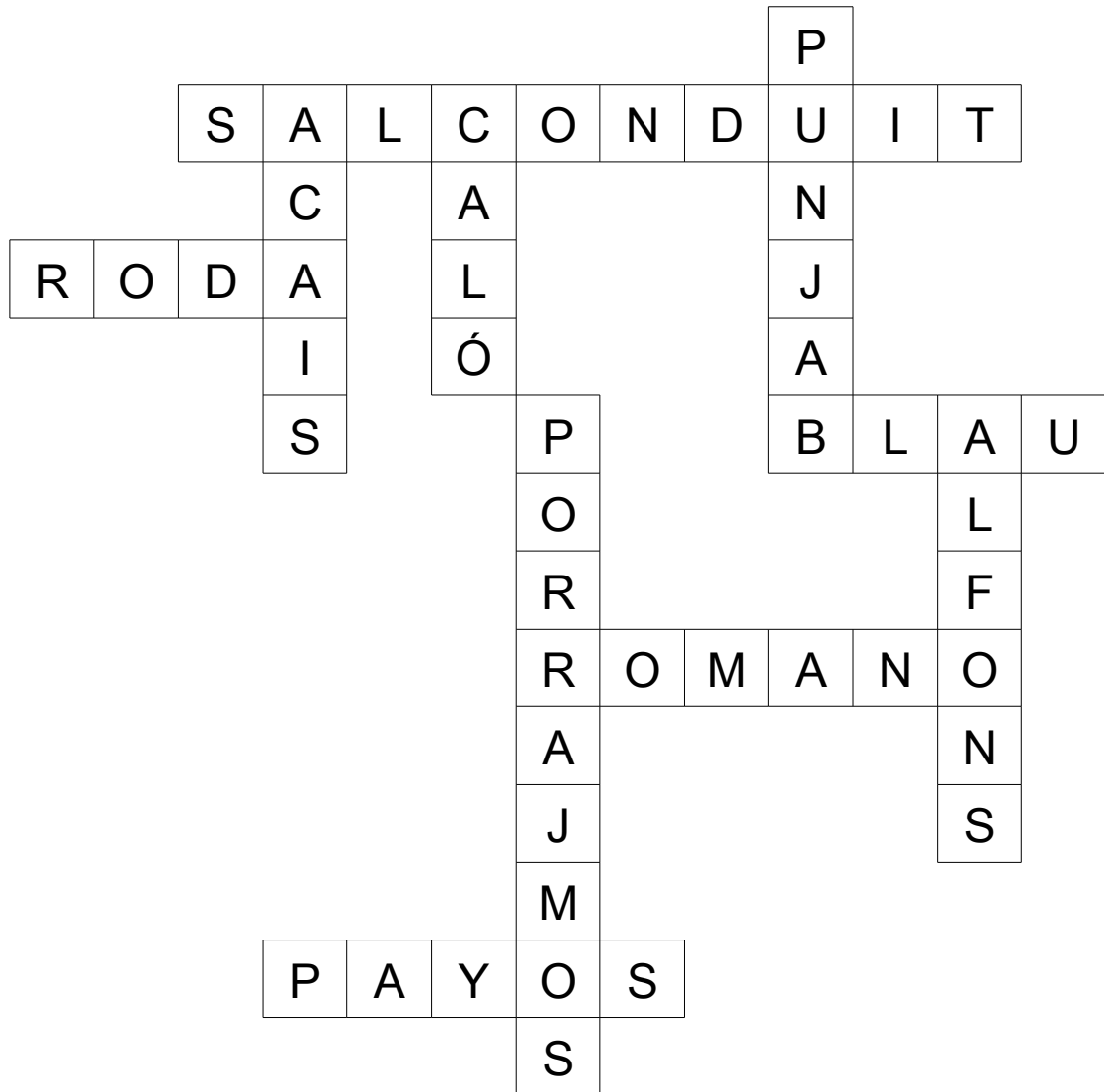


FULL DE RESPOSTES PER AL DOCENT

PASSATEMPS: MOTS ENCREUATS



Escriu a paraula de la definició en el lloc corresponent.



Nom: _____

Número de grup: _____

FITXA D'AUTOAVALUACIÓ



Reflexiona sobre la teua participació en la unitat didàctica i assenjala l'opció més adequada. Contesta amb sinceritat:

	<i>GEN S</i>	<i>UN POC</i>	<i>PRO U</i>	<i>MOL T</i>
1. En general, he fet un bon treball en aquesta unitat.				
2. He participat activament en les activitats cooperatives.				
3. M'he implicat en la planificació de la tasca grupal.				
4. He fet la meua part del treball en el temps i la forma acordats.				
5. He afrontat els conflictes sempre amb diàleg i intenció de resolució.				
6. He demanat ajuda a companys o companyes i/o mestre quan l'he necessitada.				
7. He ajudat els meus companys o companyes quan ho han necessitat.				
8. He après coses noves sobre les migracions, tant del poble gitano com les actuals.				
9. He après coses noves sobre la història i la cultura del poble gitano.				
10. Ha canviat la meua visió sobre les persones gitanes.				



Ara contesta per escrit a les següents preguntes sobre els continguts tractats en la unitat didàctica:

A. Explica resumidament què has après sobre els elements de la cultura gitana:

B. Què has après sobre la migració i la història del poble gitano?

C. Pensa sobre quin dels continguts tractats t'agradaria aprofundir i conèixer més coses.

RÚBRICA DE COAVALUACIÓ

Nom: _____

Número de grup: _____



Contesta amb sinceritat a les preguntes sobre els teus companys o companyes de grup. Marca amb una creu la resposta que consideres. Contesta objectivament, no per afinitat o amistat.

	Company/a 1: _____				Company/a 2: _____				Company/a 3: _____			
	<i>GENS</i>	<i>UN POC</i>	<i>PROU</i>	<i>MOLT</i>	<i>GENS</i>	<i>UN POC</i>	<i>PROU</i>	<i>MOLT</i>	<i>GENS</i>	<i>UN POC</i>	<i>PROU</i>	<i>MOLT</i>
1. En general, ha fet un bon treball de grup?												
2. Ha comprés el seu rol dins del grup?												
3. Ha participat en la planificació de la tasca del grup?												
4. Ha tingut una actitud de diàleg per a resoldre les discussions dins del grup?												
5. Ha aportat idees per a enriquir el treball del grup?												
6. Ha tingut una actitud activa durant l'elaboració de la tasca?												
7. Ha fet la seua part de la tasca com s'havia acordat?												
8. La seua part de la tasca té una bona qualitat?												
9. Ha demanat ajuda a la resta del grup quan ho ha												

necessitat?												
10. Ha ajudat la resta del grup quan ho han necessitat?												

Vols afegir algun comentari?

Recull de preguntes d'exemple per a l'avaluació dels continguts mitjançant l'estructura cooperativa «Números iguals junts»: (organitzades en relació als indicadors d'avaluació concrets per a aquesta UD)

INDICADORS:

*I. Participa activament en la **planificació d'una tasca** grupal.*

*II: Demana ajuda i ajuda activament en l'**elaboració de la tasca** grupal.*

1. Quin és el primer pas que es fa a l'hora de planificar una tasca en grup?
2. Explica el paper del moderador/a (o secretari/ària, o custodi/òdia, o portaveu) en el funcionament d'un grup de treball.
3. Quina pot ser la principal dificultat en la temporalització d'un projecte de treball?
4. Escriu 2 beneficis de treballar cooperativament en el desenvolupament d'un projecte.

INDICADORS:

*III. Reconeix la **cultura gitana** com a part fonamental de la nostra cultura.*

*IV. Mostra predisposició i respecte a aprendre sobre **allò que és desconegut**.*

1. Com s'anomena l'idioma dels gitans en tot el món?
2. I com s'anomena el vocabulari que parlen els gitans espanyols?
3. Dibuixa la bandera gitana.
4. Descric el significat de cada component de la bandera gitana.
5. Quina diferència hi ha entre el caló i el romaní?
6. Què és un préstec lingüístic?
7. Escriu 5 paraules del valencià/castellà que vinguen del caló.
8. Explica els principals estereotips que s'atribueixen al poble gitano a Espanya.
9. Anomena 2 dels oficis tradicionals que exercien els gitans.
10. Quins oficis poden exercir els gitans hui en dia?
11. Explica 3 dels pilars bàsics de la cultura gitana tractats en la UD.
12. Escriu el nom de 2 persones gitanes que siguin rellevants en la nostra societat.

INDICADORS:

*V. Desenvolupa la visió espaciotemporal a través dels **mapes**.*

*VI. Entén i accepta les **migracions** com a fenomen històric i actual.*

*VII. Emmarca la situació del poble gitano en el **context social i polític de***

l'època.

1. Al voltant de quin any ixen els gitans de l'Índia?
2. Com es denomina la regió de l'Índia d'on ixen els gitans?
3. Assenyala en un mapa per quins territoris passaren els grups de gitans abans d'arribar a la península Ibèrica.
4. Explica amb les teues paraules què és un salconduit.
5. Quina diferència hi ha entre els termes «emigrant» i immigrant?»

6. Anomena almenys 2 possibles motius perquè una persona o grup de persones deixi la seua casa i el seu país per a emigrar.
7. Qui va ser el primer rei dels regnes de la península Ibèrica a donar la benvinguda oficial als gitanos?
8. De quin regne era rei?
9. Com es deia l'home gitano que encapçalava el primer grup que va entrar des de França?
10. Com es coneixien els reis d'Espanya que van començar la persecució contra els gitanos?

Activitat 8.3 Fitxa d'avaluació de la UD

MATERIAL FOTOCOPIABLE

Nom: _____

Número de grup: _____

AVALUACIÓ DE LA UNITAT DIDÀCTICA «LATCHO DROM»

TÈCNICA 1-2-4

1. Escriu **3 aspectes positius** de la unitat didàctica (alguna cosa que has après, que t'ha agradat el tipus d'activitat, o la forma d'agrupar-se, o l'explicació del mestre, etc.).

1. _____

2. _____

3. _____

Després escriu **2 aspectes negatius** (alguna cosa que no entens per què l'hem feta, que no ha estat ben explicada, que no ha funcionat bé, que no ha tingut el temps suficient, etc.).

1. _____

2. _____

2. Ara ajunta't amb un company o companya i feu una llista conjunta entre els dos (haureu d'argumentar les vostres eleccions).

Aspectes positius:

1. _____

2. _____

3. _____

Aspectes negatius:

1. _____

2. _____

4. Ara ajunteu-vos dues parelles i decidiu, com a tasca final, una llista conjunta d'aspectes positius i negatius (recordeu que heu d'argumentar les vostres eleccions).

Aspectes positius:

1. _____

2. _____

3. _____

Aspectes negatius:

1. _____

2. _____
